

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5	—	Fél évre . . . 8
Fél évre . . .	2	50	Negyed évre . . . 4
Negyed évre . . .	1	—	Egy nóra . . . 1
Egy óra . . .	—	—	Egyesszám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Ifj. NÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többes megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Nyílt levél

hat magyar miniszterhez.

Miniszter urak! Önöket az egész magyar nemzet úgy ismeri, mint tehetségben és jellemében, tudásban és törekvésben kiváló hazafiakat. Önöket 1903 június 27-én a király magyar minisztereivé nevezte ki, illetve az egy honvédelmi miniszteren kívül eddig is viselt állásaikban megerősítette. Önök vállalkoztak arra, hogy az országot egy nehéz és válságos helyzetből kivessék. Céljuk volt, hogy a politikai bonyodalmak megszüntetésével a jólét és boldogság forrásai megnyíljanak a nemzet számára. Helyet foglaltak az új kormányzatban, mert elég erősnek és kötelességtudónak vallották magukat ahhoz, hogy az általános bizonytalanságot, reménytelenséget és zsidbadást kielégítő bizonyossággal, dus reményekkel és új életre pezsdült munkával váltsák föl.

Önök akkor még nem tudhatták, mi céljai vannak Héderváry urnak. Önök nem ismerhették saját vezérük politikai terveit, Khuen gróf ur nem világosította föl öszintén Önöket. Azt nem is merjük ideírni, hogy Önök a gróf ur kormányalakítási kísérleteinek végokát és célját ismerve, voltak haj-

landók az ő terveinek végrehajtásában osztozkodni. E vakmerő föltevés ellen tiltakoznék az Önök kétségbe nem vonható hazafisága és politikai megbízhatósága. Mégis . . . Önök, miniszter urak, idestova két hete foglalnak helyet a Khuen-féle kormányban. Azóta sok minden történt. Ha talán elfeledték volna vagy magas figyelmükre elkerülte volna, bátorkodunk alább föl sorolni ama tényeket, melyek Khuen ur eddigi működéséből leszűrhetők.

1. Az 1899. évi XXX. czikkbe iktatott biztosítékait az önálló magyar vámpolitikának megtámadta a kormányelnök ur, akinek ellentétes nyilatkozataiból is megállapítható az a törekvése, hogy mentül szorosabbra fűzze a köteleket, mely Magyarországot az osztrák ipar és kereskedelem garázdálkodásainak szolgáltaija ki.

2. A kormányelnök ur nyilvánvalóan elárulta hajlandóságát a képviselőháznak törvényen kívüli állapotban való fölösztatására.

3. A szólásszabadságot veszélyeztető házszabály szigorítás, sőt a klotür nyílt behozatala egyik bevallott célja Khuen urnak.

4. A hadsereget „egységessé“ kívánja átgyurni.

5. Khuen ur az abszolutizmus

rendszerét akarja meghonosítani Magyarországon s végül

6. minden politikának hive, csak a magyar nemzeti politikának nem.

E hat pontozat aligha merithette ki a miniszterelnök urnak titokzatos programját. Magyarország kormányvezéri székében nem ült még ember, aki céljai felől nagyobb bizonytalanságban, kételkedésben és megdöbbenésben hagyta volna a törvényhozást és a nemzetet, mint az Önök politikai irányítúje. Önök hatan, a magyar nemzet bizalmából vezetői a kormányzat egy-egy nagyon fontos ágazatának. — Tudjuk, hogy Wlassics miniszter ur a nemzeti közművelődés mezején micsonda kitünő alkotásokkal gyarapította a kulturális intézményeket Tudjuk, hogy Darányi fölemvelési miniszter ur a földmivelők érdekében sok jeles és szilárd művet létesített. — Tudjuk, hogy Plósz Sándor miniszter ur ideális lelkesülettel gondozza a magyar igazságszolgáltatás intézményszerű biztosítékait. Tudjuk, hogy Lukács László ur pénzügyminiszter ur Magyarország gazdasági hitetának megszilárdítása körül bokros érdemeket szerzett. Tudjuk, hogy Láng keresk. miniszter ur a m. tud. egyetemen hosszú ideig volt a magyar ifjak oktatója. És tudjuk, hogy

Larissza.

Irta: **Hoeslin Konstantin.**

A kis falu vásártere, utcái néptelek voltak, a csata közelsége menekülésre kényszerítette a lakosságot. Minden ajtó, ablak bezárva, siri csend uralkodott a vidéken, melyet meszsiről hallatszó szakadatlan ágyuszó zavart meg. Az egyik házból kijött egy tiszt, gyorsan lóra ült és elvágatott.

Nem messze a falutól az Olympus hófedte ormai csillogtak. A meredek sziklák lejtőjén, melyek öveztek, egymásra talált a két ellenséges tábor, ott már dult a háboru. Apró, fehér felhőcskék támadtak az égbolton, aztán gyorsan elvonultak — a robbanó srapszelek. A távolban, a hegy lejtőjén hosszú, csillogó vonalak mozogtak.

A tiszt mélyen szemére huzta a sapkáját és megsarkantyuzva lovát, még gyorsabb menésre készítette. Mint a szélvész, úgy száguldott a letarolt mezőkön, kardja tánczolva, esőrömpölve vágódott oda a durva nyereghez. Most már más irányban is láthatókká lettek csapatok. Egy zászlóaljjal találkozott az országuton, szótlanul elvágatott mellette és már egészen közel ért az ütközet helyéhez. Szakadatlanul poskatüz

halatszott már minden irányban, csak úgy ropogtak a fegyverek. A hegy aljánál már elváltak küzdő esatárlánczokkal találkoztak. A tiszt még egyszer megütötte izzadó lovát, mely már egészen véres volt. A völgybe ért, ahol már sziatén harcztoltak.

A zöld szőlőkből sötét füstfelhők szálltak fel, mindenfelé feltűzött szuronyok csillogtak, a halál pusztított. Egy pár eltévedt golyó már közel füttyölt a fejéhez, a hely nagyon veszedelmesse vált. Egy terepmélyedésben egy század gyalogság feküdt, mint a harczonban levő zászlóalj utolsó tartaléka. A kapitány egy árok mögött állt, kardjára támaszkodva. Két tiszt csendesen beszélgetett egymással és cigarettázott, a katonák aggodóan tekintettek egymásra. Mellettük is elvágatott. Egy közeli olajfa árnyékában, fehérre meszelt alacsony kápolna mellett megismerte hadosztályparancsnokát, aki vezérkarával a füben ülve tanácskozott, körülötte katonák fölnyergelt lovakat tartottak készen. A tiszt idevágatott, átadta jelentését a parancsnoknak, aztán leszállt lováról és a többiek közé vegyült.

A tábornok szomoruan intett a fejével, aztán fájdalmas hangon odafordult a tisztnek:

— Nagyon rosszul állunk . . . az el-

lenség elfoglalta a magaslatokat, és kiszorította onnan a miénket. Most már ezt a helyet sem tarthatjuk sokáig. Nincsen tartalékunk.

Egy gránit zümmögve röpült el a fejük fölött, és az olajberek mögött lecsapott a szantófüldre. A parancsnok még egyszer megszólalt:

— Kérem, uraim.

Mindnyajan azonnal nyeregbe ültek. Lassu galoppban, a kardok csörtetése mellett megindult a csapat. Mikor kiértek az olajfák közül, lovasosztálylyal találkoztak, mely visszatérőben volt egy visszavert támadásból. A dombokon, berkekben, a szántóföldeken mindenütt puskaropogás hallatszott.

Ellovagoltak a harcban álló csapatok mellett, melyek terepfödözet mögül lövöldöztek, vagy épületekben huzódtak meg. Miután kis kerülőt tettek, visszatértek az olajfákhoz. A fehér kápolna mellett megálltak. Hatalmas platánfa széles levelei védőleg terjesztették árnyékukat a templom fedelére. A hadnagy, ki a faluból jött, elsőnek szállt le a lóról, odakötötte a kápolnát övező kerítéshez, azután belépett a csendes kápolnába.

Halotti csend uralkodott benn és szent

Kolozsváry Dezső honv. miniszter ur tősgyökeres, magyar családból származik.

Nem hihetjük tehát, hogy Önök térdet-fejet hajtsanak két horvátnak. Nem képzelhetjük el, hogy Önök, művelt és tudományosan képzett férfiak, meghódoljanak Khuen gróf ur teljes politikai járatlanságának, kormányzati jelentéktelenségének és államjogi tudatlanságának. Lehetetlen azt gondolnunk, hogy Önök a magyar falásból vizsgált tett horvát miniszterrel politikai közöséget vállalnak.

Kibujt a szög a zsákból. Az egész nemzet ismeri a kormányelnök ur veszedelmes szándékát. Általános a megriadás, minden lelket megszállott a döbbenet. Horvátország mintájára akar kormányozni Khuen gróf ur. Rendőrel korbáccsal, börtönnel, szuronyokkal. Magyar ember, a kit nemzetének és Szent István koronáját viselő királyának bizodalma oly kiemelkedő fényes, de felelősséggel teljes helyre emelt, mint Önöket, nem nézheti titlenül az alkotmány romlását, az ősi jogok megnyirbálását, a nemzeti jogok elkobzását.

Dobbanjon meg az Önök szívében a nemzet lelkiismerete. Ihlesse meg az Önök lelkét az elszánt faji küzdelem, amely országunk és népünk boldogságáért folyik.

Tagadják meg a hozzájárulást olyan politikától, amely szerzett jogainkat szétforgácsolni, törvényeinket megcsontítani merészli.

Miniszter urak! Megismerték a kormányelnök ur küldetésének célját. Most már csak egyetlen módja van, hogy az Önök fejére ne szálljon a nemzet súlyos ítéletének kárhozata.

áhitat fogta el a belépőt. A padlón szétszórt virágok heverték. Tekintete odatapadt a Megváltó képére, mely körül friss rózsák illoztak.

A hadnagy elgondolkozott. Vajjon ki díszítette föl a képet virágokkal. Talán a menekülők, kik az ágyudőrej hallatára, még korán reggel elhagyták a falut, de előbb betértek ide fohászni. Közben meghozták utolsó áldozatukat meghalt Istenüknek.

Most jutott eszébe, hogy ma van a meghalt Isten legnagyobb ünnepe... nagy-péntek volt.

E napon halt meg a Megváltó a kereszten, hogy az emberek szeressék egymást.

Összerázkódott a szent ünnepnap gondolára. Kivülről behallatszott a tobzódó lárma, fülsiketítő ropogás, gránátok és srapsnelek gyilkos robbanása. Egy gránát egészen közel csapott le.

A bejáratnál egyik asztalon gyertyák állottak szép sorrendben. Az egyiket meggyújtotta és odatette a Megváltó lába elé. Eszébe jutott mindaz az a hitatos pompa, melylyel Krisztus sirbatételét ezen a napon máskor megünneplik. Fehérbe öltözött lányok jönnének, hogy aranyból utanzott sirját virágokkal és zöld folyondarokkal díszítsék, ezüst gyertyatartókban nagy, vékony gyertyák égnének, míg végre éjjel megkezdődnek a nagy proceszsió. A fáklyások mögött aranyos ornátusban papok lépdelnének, aztán

Lépjenek ki együttesen a Khuen-féle kormányból! Ha ezt Önök megteszik, nem akad magyar ember, aki vállalná a gróf urral való együttműködés megaláztatását.

A nemzet tapsolni fog Önöknek és a történelem a törhetetlen hazaszeretet apostolait fogja Önökben dicsoítani!

(M. J.)

A vízvezeték és csatornázás.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses lapja 132 számában jelent meg a Debreczen jövő fejlődéséről szóló cikk melyben cikk író nagy előhaladást lát Debreczen város jövő fejlődésére nézve.

Engedjen meg tisztelt Szerkesztő Ur, hogy én is jelen soraimmal némi tapasztalok nyugvó szerény nézetemet kifejezhessem, mint hogy szerintem soha sem árt, ha egy tárgyról, mely közérdekű pro és contra vitatkozunk.

A vízvezeték és csatornázás szerintem egy olyan dolog, mely nagyon komoly megfontolásra szólít minden józan gondolkozású debreczeni polgárt, ki városának gazdasági fejlődését szívében hordja, és semmi nemű mellék gondolatot nem táplál magában, hogy neki egyik vagy másik oldalról haszna legyen belőle, és a város pótdóját, saját verejtékéből és a szájától meg vont falatok árán megtakarított fillérekéből kell fizetnie, az megfogja gondolni, hogy bele menjen-e olyan dologba, melynek a kivitele előre kiszámíthatatlan és ha laikus ésszel keveset számítnak maga a vízvezeték, háromszor is többbe kerül mint az előirányzatban fel van véve! És ehez még a fenntartási költségek is hozzájárulnak, melyekhez minden polgár embernek hozzá kell járulnia. Mentől nagyobb a költség, annál

a ravatal, melyen megfeszített Istenüket vinnék jámbor emberek.

Hirtelen óriási robaj zavarta meg álmódosában. Mintha villám sújtott volna le a kápolnára, a szentképek zörögve verődtek a falhoz, az ablaküvegek egy szempillantás alatt cserepekben feküdtek a padlón.

Kisietett. Gránátok pusztítottak az olajberkekben, a platánfa ágai összetörték, lova agyonlöve utolsót vergődött a porban. — A tiszték már mind elvágattak, szétugrasztott csapatok menekültek nagy rendetlenségben a veszített csata helyéről, az egész dandár feloszlott, szétzüllött, a katonák minden irányban elmenekültek.

A hadnagy kábultan nézte ezt az irtózatot látványt.

A magaslatokról piros pontok szállottak lefelé a lejtőn... a törökök... Egy törzstiszt harsány hangon továbbította a rendeletet: Visszavonulás Larisszába.

A rendelet az egész görög hadseregnek szólt. Az összes völgyektől a hegyláncok aljától hosszú kígyózó vonalak igyekeztek a fensikra. A Larisszába vezető uton roskadó kocsik és municziósszekerek igyekeztek előre, mellettük poros, bágyadt katonák mentek, a végsőig kimerülve, az egész egy rettenetes embertömkeleg volt.

Az ezredkocsik mellett gyerekek és asszonyok mentek kétségbeesett állapotban, A hadnagy magánosan gyalogolt a széles

drágábban fogunk azontul vizet inni, és akkor azt mondhatjuk hogy még a vizet is pénzért adja a város.

A cikk írója azt mondja, hogy ha nem létesül a vízvezeték: Debreczen a régi félszázad előtt nagyfalu maradt volna! Erre azt vagyok bátor mondani, hogy mit ér a szép tál, ha nincs hogy mit együnk belőle? Félszázad előtti nagyfalu korában még a legszegényebb ember is boldognak érezte magát Debreczenben!

Debreczen városának geológiai fekvésénél fogva, hogy ha vízvezeték létesülne is, egészségesebb és jobb vizet nem fogunk inni, mint a melyet most is inatunk vízvezeték nélkül hova tovább szaporodó furott kutainkból, (de melegebbet igen!) Hegyi forrás vizet nem vezethetünk ide, mert nagyon távol esik tőlünk!

De Debreczennek a természet rakta le a vízvezetékét mely a városban mindenütt megtalálható 50 méter mélységig, és ha 200 méterig lefurunk: még több viz réteg is található! — Ennél fogva szerintem nincsen nekünk szükségünk vízvezetékre. — Vagy talán a 21 két emeletes és a 100 emeletes háznak, melyek most Debreczen városában vannak van erre szükségünk. Az újabbaknak nagyobb részben van saját vízvezetékjük, amelyeknek nincsen: azoknak a tulajdonosai csináltassanak; a földszintes házaknál pedig még olcsóbban tudnak vízvezetékhez jutni, és még sem kerül anyiban mintha azt a város csináltatja. Mert nem kell érte több kilométerre menő eső hálózatot lerakni a földre, és annak minden részét üzembe tartani, melynek fenntartása is temérdek összegbe fog kerülni évente.

Ennél fogva gondolja meg minden bizottsági tag és minden józan gondolkozású debreczeni polgár és ne kívánja azt, hogy a város ilyen költséges vállalatba bele menjen melynek ugyan haszna kevés, de a kiadásai annál óriásiabbak; ezeket csak akkor fogjuk tudni megítélni, ha annak a létesülése csakugyan meg fog történni: Vegyünk példát a budapesti vízvezeték örökös bajairól és okuljunk rajta és ne a magunk kárán tanuljunk.

országut szegélyén és figyelte ezt a vigasztalan küzködését a vert seregnek. A visszavonulókhöz ekkor már csatlakoztak az összes faluk népei, melyeken a sereg átvonult. Az asszonyok meg gyerekek ott szaladgáltak a kocsikerekek közt.

Az éjszaka sötétje ráborult a szörnyű menetre.

Hirtelen tolongás támadt. Zavaros hangok hallatszottak, káromkodás, végre parancs.

— Helyet a sebesülteknek!

Kiesi, fehér zászlós kocsik siettek el mellettük, telve nyöszörgő sebesültekkel. Aztán öreg asszonyok következtek, nehéz holmival a hátukon, némelyik már alig vándorogott a terhe alatt, fiatal anyák csecsemőkkel karjaikban szinte szaladva siettek előre, leirhatatlan kaoszt csinálva. Végül különös menet közeledett. Fáklyavivő emberek tűntek fel a sikon, mögöttük ornátusban levő papok felemelt karjaikban valamit tartottak. A holt Isten képét vitték...

Nagypéntek napja volt.

A hadnagy megállt és megvárta, míg a menet elhaladt.

A fensikon égő falvak jelezték, hogy a törökök oda már bevonultak. Vörös lángnyelvek sorában sötét, sűrű füstfellegek kavartak a levegőben, mintha vihar korbácsolta volna fel őket és a fekete felhők, mint egy óriási gázfátyol, szállottak le az Olimpusegy lejtőjére.

Budapestén már a város nagyságánál és a 3—4 emeletes házak tömegénél fogva is csakugyan égető szükség van a városi vízvezetékre. De ezenkívül nincsen Budapestnek a természet által a vízvezeték lerakva úgy mint Debreczenben, mert Budapest alsó talaja csupa kavics rétegből áll és a vízréteg nyomása a kavics rétegben elterjed és csak öszpontosult talaj vizet kaphatnak, vagy pedig nagyon mélyre kellene furniok, a mi megint sokba kerülne egyeseknek, míg azt érnék el, a mit mi itt olesó áron elérhetünk 50 méterig! Olyan vízvezetékéről a milyen a bécsi vagy pedig a zürichi álmodnunk sem lehet, a hol a vízvezeték a városnak egy jövődelmi forrását képezi.

De mind ezekre az elmondottakra Igen tisztelt Szerkesztő Urt azt fogja mondani, hogy meg is csak kell a vízvezeték, ha másra nem hát a csatorna öblítéshez! Erre azt vagyok bátor mondani, hogy azt is elérhetjük a természettől lerakott vízvezetékéből.

Sőt még az uteza locsolást is! csak meg kell kísérteni, én azt is megmondhatom hogyan?

Őszinte üdvözléssel
Hennel Sámuel.

Közöljük fenti cikket, mert elvünk ilyen fontos ügynél az ellenkező nézetnek is tért engedni, de mivel nem értünk azzal egyet, megjegyzésünket, észrevételeinket nyomban megtegyük rá, azért is, mert épen a lapunkban megjelent közleményekre hivatkozik a cikkíró.

Azon kezdjük, amit a cikkíró közleménye végén jelez, hogy mi azt mondjuk: kell a vízvezeték. Igen, a legnyomatékosabban hangoztatjuk, Debreczen csatornázás nélkül tovább már nem lehet el, de mivel nemcsak szerintünk, de a helyes irányban gondolkodók véleménye szerint is a csatornázást vízvezeték nélkül létesíteni nemcsak lehetetlen, de a legnagyobb képtelenség is, újból hangsúlyozzuk: a vízvezeték nagy szüksége van Debreczen városának.

Nagyon naiv érvelés az, mit cikkíró a vízvezeték létesítése ellen felhoz. Többek között azt, hogy félszázad előtt sem volt vízvezeték, mégis boldogok voltak a debreczeni polgárok. Mi nem vontuk kétségbe ezt, sőt tovább megyünk, két század előtt sem volt azért valami nagy bajuk a debreczeni polgároknak, amiért nem volt vízvezeték; sőt 100 év múlva sem lenne. De ma, mikor egy város fejlődni, haladni akar, nem zárkozhatik el egy ilyen létesítmény elől.

Nem a két emeletes, sem az egy emeletes házakért akarják a vízvezetékét létesíteni. Létesítik, mert Debreczen a nélkül már nem lehet el. Arra égető szükség van, Senkinek a közgyűlés tagjai közül sem miféle mellékgondolata nem volt, mikor elhatározta, hogy szavazatával elősegíti a vízvezeték létesítését. A városa iránti szeretet, annak jövője, fejlődése vezette őket a kérdés elhatározásánál.

Cikkíró kevesli az előirányzott összeget. Mi nem vagyunk e téren szakértők, de inkább bizunk azokban a szakértőkben, kik a felvett összeget elegendőnek tartják,

mint a „laikus“ cikkíróban; valamint hitelt kell adnunk ama állításuknak is, hogy víz van és lesz elegendő és nem kell tartani mizériától.

Ne fájjon cikkíró feje emiatt, mert nem olyan lelkiismeretlenek azok, kik ezt létesíteni szándékoznak, hogy kitegyék a lakosságot a mizériáknak, ha nem volna biztosítékuk arra nézve, hogy ilyesmi nem igen történik meg.

A létesítést sem érzi meg a polgárság, mert ha figyelemmel kísérte ezt az ügyet, megtalálta volna, hogy van fedezet a vízvezetékre.

Ez különben a két főérve a cikkírónak amiért a vízvezeték létesítését nem tartja megvalósíthatónak.

Gyenge érvek, melyeket megdönt a szakértői vélemény és mi ezekben teljes mértékben bizva, nem fogadhatjuk el cikkíró nézetét, hogy szükségtelen a vízvezeték.

És ettől eltekintve, újból hangsúlyozzuk, csatornázást vízvezeték nélkül el sem képzelhetünk és Debreczen ma már ott tart, lakosainak száma oly nagy, hogy enélkül nem lehet el.

A vízvezeték és csatornázás létesítését megkívánja a polgárság érdeke, a város egészségügyi viszonyai, a város fejlődése.

Meg kell valósítani és bizunk benne, meg is lesz, létesítik!

(I. j.)

Székely kérdések.

A „Sepsiszentgyörgy Székely Társaság“ az oda tervezett új ménes telep végleges elhelyezése és azzal kapcsolatosan megoldásra váró kérdések ügyében terjedelmes emlékiratot adott ki, melyben néhány találó vonással jelezve állás pontját a folyamatba tett Székely akcióval szemben, megdöbbentő módon illusztrálja, hogy a Székelység, de különösen Háromszékvármegye és Sepsiszentgyörgy város kulturális és közgazdasági érdekei épen a felsőbb hatóságok magatartása miatt forognak kockán.

T. i. a földmívelésügyi m. kir. kormány még az 1900 évben megígérte volt, hogy ha a város az új ménes telep építésére ingyen telket ad, a megye pedig a szükséges építkezéseket saját költségén elvéggezteti: az állam azoknak használatáért a kiviteli költségek 4 1/2%-ig terjedő haszonbér összegét fizet.

E kérdéssel a Tárgyalások rendjén szoros összekapcsolodati az ottani állami tanítónő-kepezde s még több közintézmény, (Székely Nemzeti Múzeum, megyei árvaszék, járási szolgabíró hivatal) megfelelő elhelyezésének ügye, a mennyiben a város és a vármegye közönsége az illetékes felsőbb hatóságok belenyugvása mellett egybe hangzó megállapodással elhatározta, hogy ezen intézményeket a jelenlegi ménes-telep új elhelyezése folytán felszabaduló telken fogja elhelyezni.

E különböző irányú kérdések megoldásának ily módon való összekapcsolását — az események véletlen találkozásától eltekintve — előmozdította az a nevezetes körülmény, hogy a telep Sepsiszentgyörgyön jelenleg e közegészség, közbiztonság és közszemérem nagy kárára a főtér tőszomszéd-

ságában, gyönyörű sétány, templom és közintézetek között éktelenkedik, ellenben a kepezde bár ideiglenesen, de több évvel ezelőtt a város szélére szorult s azóta a külvárosban is alkalmatlan helyen hitvány épületekben nyomorog.

Mikor pedig a város a földmívelésügyi miniszter kijelölése nyomán, több rendbeli hatósági sürgetésre 21.000 korona költséggel pénzzel megvásárolta s átadta minden fenntartás nélkül a kívánt telket és a vármegye elkészítette arra az építkezések terveit és költségvetését: a belügyminiszter a város közönsége által tett intézkedéseket jóváhagyta, ellenben megtagadta hozzájárulását a vármegye közönségének az építkezések finanszírozása tárgyában hozott határozatához.

Ezért a földmívelésügyi miniszter is felfüggesztette az új építkezések ügyét, mi által az ehhez kapcsolt égető kérdések megoldásának ügye is fenakadt.

Igy most Háromszéken tanácstalanul állanak e kérdésben s szorongó lélekkel várják a további fejleményeket.

A sepsiszentgyörgyi Székely Társaság részletesen ismertette emlékiratában az ügy előzményeit, a felmerült helyzet nehézségeit és okait, abból kibontakozást keres.

Folytatólag kimutatja, hogy a város közönsége már eddig 450000 koronányi adózatot hozott, pusztán tanügyi célokra, s bár csak a szóban forgó intézmények létesítéséhez a vármegyével együtt összesen 211000 koronányi adózatot ajánlottak meg, ennek dacára a kormány szűkmarkúsága miatt ma távolabb állanak a céltól, mint három esztendővel ezelőtt, sőt az adott helyzetben olyan intézmények további fennállása veszélyeztetik ott, melyeket ha nem volnának, oda kellene helyezni.

Az emlékirat végeredményében oda konkludál, hogy Háromszék vármegye a város által megvásárolt telken vigye keresztül a szükséges építkezéseket, a földmívelésügyi kormány pedig tartsa fenn a telepet és amortizálja a kiviteli költséget, mert ezt kevésbé exponált, de sokkal gazdagabb vidékeken, különösen pedig nemzetiségi helyeken nagyobb adózatokkal megtette.

Valamint a Székely Társaság, úgy mi is ajánljuk ezen országos fontosságú ügyet a döntő körök és a székelység igaz barátai figyelmébe.

Folytatják a parlamenti küzdelmet.

A függetlenségi és 48-as Kossuthpárt tagjai közül azok, kik a párt június 24. és július 5. határozataival megelégedve nem voltak, tegnap Barabás Béla lakásán összegyűltek s kimondották, hogy a már-már elszunnyadó harcot újra fölveszik és mindaddig folytatni fogják, míg a nemzet jogos követeléseit nem teljesítik.

Az egyhangú határozat hosszas és beható fontolgatás eredménye. Egyrészt számba vették a mostani bonyolult politikai helyzetet, melyből a kibontakozás utáni kívánság általános; másrészt néhányan aggodalmukat fejezték ki afölött, hogy a párt multkori határozataival ellentétes harci proklamáció nem fogja-e újabb megbontással fenyegetni a párt egységét. Az aggodókat azonban meg-

nyugtatta az Olay Lajos és társai által feltárt perspektiva, amely szerint a kormány szorult helyzete, az idej ujonczozás veszedelmesen közelgő végső terminusa nem hozhat más kibontakozást, mint a nemzeti vívmányok megadását. Ami pedig a függetlenségi párt belső helyzetét illeti, a jelenlevők nagy többsége arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem hiszik, hogy a mai határozat pártváltságra adjon okot. Ha azonban Justh és társai mégis fölvetnék a pártkérdést, úgy, ha kell, kilépnek a pártból, de a küzdelmet abba nem hagyják.

Az értekezleten a következők jelentek meg: Babó Mihály, Bakó József, Bakonyi Samu, Bedőházy János, Olay Lajos, Barabás Béla, Gáll Sándor, Hegedüs Károly, Polónyi Géza, Rátkay László, Chernel Gyula, Kecskeméthy Ferencz, Koller Tivadar, Reich Aladár, Vertán Endre, Kubik Béla, Sturman György, Leszkay Gyula, Bencs László, Papp Zoltán, Benedek János, Lengyel Zoltán, Horváth Gyula, Pozsgay Miklós, Mezőssy Béla, Uray Imre, Nessi Pál, Mukits Simon, Rath Endre, Gabányi Miklós, Marjay Peter, Kállay Lipót, összesen 32-en.

Csatlakozásukat jelentették be levél vagy távirat útján: Hentaller Lajos, Luby Béla, Luby Géza, Madarász József, Sebess Dénes, Thaly Ferencz, Visoutai Soma, összesen 7-en.

Megbizottak által Eötvös Károly és Fáy István képviseltették magukat. A Kossuth párt harezitáborát tehát jelenleg 41 tagból áll.

Az értekezlet, mint fentebb említettük, a küzdelem folytatását mondotta ki határozatául. A mi a harez módozatait illeti, egyelőre a technikai obstrukciót igénybe nem veszik. Erre csak akkor kerül a sor, ha a miniszterelnök programbeszédéhez valamennyien hozzászólottak. A vitarendező bizottság tagjaiul Kubik Bélát, Olay Lajost, Nessi Pált és Lengyel Zoltánt kérték föl, kikhez a Szederkényi-párt által kiküldött egy tag fog csatlakozni.

Elhatározták, hogy határozatukról Kossuth Ferenczet Barabás Béla, Bakonyi Samu és Nessi Pál útján nyomban az ülés után értesítik, valamint hogy minden, a pártra nehezedeő odium elhárítása végett, holnap a napirend előtt utolsó kérdést intéznek a miniszterelnökhöz a nemzeti vívmányok garantálása érdekében. Ez irányban Barabás Béla, Bakonyi Samu, Polónyi Géza s Mezőssy Béla fognak felszólalni.

A határozat értelmében az ülés után a három kiküldött Kossuth Ferencz lakására sietett, hogy tudtára adja a történeteket. Barabás Béla az értekezleten megjelent tagok bizalmáról biztosította Kossuthot, s kérte őt, hogy mind nevével, mind pedig egyéniségével álljon élére a küzdelemnek, melynek eredménye a győzelem leend.

Kossuth Ferencz megköszönte a párttagok bizalmát, kijelentette azonban, hogy elhatározását egyelőre fentartja. Meggyőződése szerint a pártnak nincs oka megváltoztatni június 24-iki határozatát, a harez

folytatása súlyos komplikációkra adhat alkalmat, részt tehát benne nem vesz. Mindazonáltal szerencsét kívün a küzdelemhez, melynek győzelmes befejezése a magyar haza érdeke. A kiküldöttek azzal a meggyőződéssel távoztak el Kossuthtól, hogy a határozat a függetlenségi és 48-as párt egységét megbontani nem fogja.

NAPI HIREK.

A Papp László elleni vizsgálat.

A városi szeszkereskedés vezetője Papp László ellen folytatott vizsgálat befejezéséhez közeledik. A vizsgálatot vezető Bészler Károly páratlan körültekintéssel és a legapróbb részletekre is kiterjeszkedve végzi a vizsgálatot, melynek eredménye aligha lesz kedvező Papp Lászlóra nézve és ezáltal nem igen kerül el megérdemelt méltó jutalmát a sok visszaélésekért, üzelmekért, melyeket önös czélból a város kárára elkövetett. A kihallgatott tanúk legnagyobb része terhelő és súlyos bizonyítékokkal támogatott vallomása folytán lehullt a lepel Papp László viselt dolgairól. Bészler Károly még egy két tanut hallgat ki, kiknek vallomása után a kihallgatásról felvett jegyzőkönyveket további intézkedés végett átteszi felettes hatóságához.

Hitelesítő közgyűlés.

A múlt héten lefolyt 4 napos közgyűlés jegyzőkönyvét ma hitelesítették Puky Gyula főispán elnöklésével tartott ülésen. Csakis a tanács volt jelen ezen a közgyűlésen, a bizottsági tagok tavol maradtak.

Másfél évig ártatlanul elzárva.

Mintegy két hét előtt szóvá tettük e helyen, hogy a debreczeni rendőrség fogházában másfél évig el van zárva egy Steindl Anna nevű nő, kit másfél év előtt csavargásért fogtak el. Hazaakarták tolonczolni, de Budapest, ahova való illetőségének vallotta magát, nem akarta illetőségét elösmerni. Hosszas tárgyalásokat folytattak a budapesti illetőségi ügyosztályal, de az vagy nem válaszolt, vagy csak hónapok múlva. A budapesti illetőségi ügyosztály leketlensége folytán ez a szerencsétlen nő másfél évig volt elzárva. Kemény szavakkal pellengéreztuk meg ezt az eljárást és felhívtuk a figyelmét Budapest polgármesterének is. Ugy látszik illetékes helyen megleczkéztették a budapesti illetőségi ügyosztályt, mert tegnap reggel „sürgős” átirat jött Debreczenbe, melyben tudatják, hogy Budapest elősméri Steindl Anna illetőségét és kéri hazaszállítani. A szerencsétlen nő végre így másfél évi ártatlan raboskodás után szabadult. Tegnap délben kísérték Budapestre.

Új postaügynökség.

A nagyváradai m. kir. posta és táviradigazgatóság értesítése szerint a m. kir. államvasutak püspökladány—körösmezői vonalán levő Ebes megálló rakodó helyen „Ebes”

elnevezéssel 1903. évi augusztus hó 1-én a postaügynökségekre meghatározott teljes működési körrel postaügynökség lép életbe. A postaügynökség postai összeköttetését az 1708. és 1705. sz. vonatok útján a Debreczen 2. sz. hivatallal, illetve Királyháza—Bpest 20 és Bpest—Királyháza 20. sz. mozgópostákkal fogja kapni. A postaügynökség kézbesítési kerületébe Ebes pályaudvartelep és Ebes pusztá osztatóft be. Ezen helyek utolsó postája Debreczen 2. A postaügynökség ellenőrző hivatala Debreczen 2.

Borzalmas jelenet.

Hajmeresztő jelenet játszódott le tegnap délután Herbák József udvarán. Kis leánya Kálin gondtalanul játszadozott és az ártatlan gyermek mit sem sejtve az őt fenyegető veszélyből felmászott az udvaruk közepén álló kutra. Atyja csak akkor vette észre, mikor már a kut káváján állott. — Iszonyu pillanat volt. Nem mertek kiáltani, mert féltek, hogy a gyermek megijed és belesik. Kétségbeesve rohantak hozzá, de már későn, mert a gyermek elszédülve zuhant a kuba. Rögtön siettek segítségére és sikerült a vízbefullástól megmenteni, de arezán és fején oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához alig van remény. A közkórházba szállították. A megéjtett vizsgálat szerint gondatlanság senkit sem terhel.

Honvédenekar Hadházon.

A debreczeni 3. honvéd gyalogezred Hadházon összpontosító gyakorlatokat tart. A budapesti I. kerületi honvéd parancsnokság pedig, hogy a farszóló gyakorlatokat kissé kellemessé tegye, elrendelte a budapesti I. kerületi honvédenekarnak Hadházra való utazását. A honvédenekar vasárnap, már megérkezett Hadházra és azóta a honvédenekar hangjai mellett tartják meg a gyakorlataikat.

Talált gyermekhulla.

Dobrai László a Kossuth utczei temetőre, rendes szolgálatát teljesítve, a főbejáratától nem messzire, egy nem gondozott és dudvától, bozóttól benőtt sirhant tövében egy feloszlásnak induló gyermek hullát talált. A bünös anya a jobb osztályok valamelyikéhez tartozhatik, mert a gyermek kettős vászon — egy fehér és egy viaszkos — lepelbe volt burkolva. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a hulla idétlen és körülbelül 6 hónapos lehetett. A vizsgálat folyik, a gyermekhullát pedig a közkórházba szállították, ahol ma délelőtt felbonczolták.

Tolvaj katona.

Utóbbi időben több holmi veszett a 39 eseknél. Végre sikerült elfogni a tettést Somolán Demeter közvitéz személyében. Társai közül Ilonkai Mihály tizedest és Szücs Ferencz őrvezetőt lopta meg. Ilonkaitól egy ezüst órát láncczal, Szücsötől ruhaneműeket lopott el. A lopott tárgyakat egy helybeli zálogházban megtalálták. Somolánt a katona fogházba szállították.

Nemzeti hadsereg — Nickyfalván.

A temesmegyei Nickyfalván kedves módon oldották meg azt, ami a parlamentnek bizony bajosan fog sikerülni: a nemzeti hadsereg problémáját. Ugy történt, hogy

a nickyfalvai kisdédvő-intézet új épületének felszentelő ünnepélyére a faluban jelenleg állomásozó szegedi 5. honvéd-gyalogezred tisztikara meghívót kapott s a meghívón ez a czim állott:

„A nemzeti hadsereg 5. gyalogezredbeli tisztikarának.”

Nem sokat gondolkoztak a joviális szegedi tiszték azon, hogy ők nemzetiek-e, vagy nem? — szívből bizonyára meggyőződtek arról és testületileg jelentek meg az ünnepélyen, mint nemzeti tisztikar. Nagy éljenzéssel, tüntető szeretettel fogadták őket a nickyfalvai szeretet-eméltó diplomaták, akik ime egy meghívó borítékján minden milliók és parlamenti csaták nélkül megcsinálták a nemzeti hadsereget.

Egy nő, aki új életet keres.

Az itt következő sorok egy fővárosi napilap mai számában az apróhirdetési rovatban olvasható:

Fiatal szolid zsidónő a kath. hitre öhaját áttérni. Olyan előkelő uri ember, vagy uricsalád ismerettségét keresi, ki őt a katolikus egyház tanaiba bevezetné és a keresztcsüői tisztet elvállalná. A kiknek révén valamely megfelelő existenciához juthatnék s jelenlegi szükségemen némiképp enyhíthetnek, előnyben részesülnek. Leveleket a kiadóhivatal „Új élet” czímen továbbít.

Az indító ok, amiért a „fiatal, szolid zsidónő” ott akarja hagyni eddig való hitvallását, utálatosan rövid, vagy röviden utálatos. Nézőpont kettő van: a hölgy régi és új vallásáé. A régi valószínűleg jól érzi magát, hogy kihull belőle egy tag, amely női ruhában járt és belülről férges volt. Az új vallás? Annyira kapzsilékű még Majláth Gusztáv gróf, a fiók Kollonics sem lehet, hogy annak a jövevénynek örüljön, akinek a meggyőződését az existenciális előnyök határoliák.

Angelotti mulató.

Debreczen legkellemesebb szórakozó helyét estéről-estére megtölti a mulatni vágyó közönség. Az idő is kedvez neki, mert már most igazán beléptünk a kánikulába s jól esik az estéken egy kis hűsítő mellett gyönyörködni. Az új tagok mind beváltak és méltán beleilleszkednek az eddigi gárdába. Különösen dicséretet érdemel a 2 akrobata testvér akik minden alkalommal bámulatba ejtik a közönséget. Az orfeum már teljesen fedett és már tegnap is a zsufolásig megtelt orfeumba nem is tudtak arról, hogy az eső esik. Nagyban készül a társulat az Angelotti jubileumra. Egy előre még titokba tartják a programot, hogy annál nagyobb legyen a közönség meglepetése. A közönség körében is erősen készülnek a jubileumra. Mint hírül vettük, Angelottit tisztelői igen értékes ajándékkal lepik meg. A jubileum jul. 20 án lesz.

Draga királyné hagyatéka.

Egy beigrádi lapjelentése szerint Draga királyné hagyatékában két bécsi takarékpénztári könyvet találtak, összesen százötvenezer frank értékben. Ezt a pénzt a királyné mind járt esküvője után tette be a bécsi bankba. Találtak még a királyné hagyatékában egy brillantós ékszer, az orosz czár nászajándékát, amely negyvenezer koronába került.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok a kik elhunyt férjem temetésén megjelenésükkel részvétőket kitejézték s ezáltal fájdalmunkat enyhítették, fogadják

ez uton is hálás köszönetünket, úgy a magam mint gyermekem nevében özv. Luchs Albertné.

Elemi iskolába járó gyermekeket német szóra s teljes ellátásra elfogad Dr. Schöntag Samu városi orvos Svedlőren, Szepesmegye.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczi- és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tőzsdékben és könyvkereskedésekben.

Távirat.

A képviselőház ülése.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest É.k. d. u. 2 ó.

A képviselőház mai ülésén napirend előtt elsőnek **Barabás Béla** szólalt fel. Hivatkozik a hosszú, áldatlan harcra, melynek ideje lenne már véget vetni. De a nemzetnek jogait meg kell adni. (Éljenzés.) Legyen már egyszer vége a 35 éves ámtásnak (Viharos taps.) Az utolsó harcot vivjük a magyar nyelvért. Kéri a miniszterelnököt nyilatkozzék határozottan nemzeti követelményeinkről. A választól függ béke lesz-e, vagy további harc. (Éljenzés.)

Polónyi Géza kijelenti: hogy inkább véreszászló alatt kíván meghalni, mint fekete sárga zászló alatt. (Mozgás jobbról.) Ma még esdeklünk nemzeti jogainkért, de ha harcot akarnak, itt vagyunk. (Éljenzés.)

A harmadik szónok **Bakonyi Samu** volt, ki elmondja, hogy a véderőbizottság ülésén a miniszterelnök az ő kérésére kijelentette, hogy a nemzeti követelmények előtt, amennyiben azok a hadsereg egységét nem érintik, nem zárkózik el. Másnap ennek a nyilatkozatnak a lapokban közölt tudósításokban semmi nyoma sem volt.

Kiáltások: Szöcs Pál lenyelte, az csinálja a hivatalos tudósításokat.

Szöcs Pál: Nincs hivatalos tudósítás. (Zaj.)

Bartha Miklós: Hirlapírókat nem bocsájtanak oda, monopolizálják.

Bakonyi Samu: Önök a harczra készítetnek bennünket, de Isten embereket előtt felelősséggel tartoznak ezért. (Éljenzés, taps.)

Szöcs Pál személyes kérdésben szólal fel és igazolta magát.

Mezőssy Béla beszélt ezután. Ő is kérdi a miniszterelnököt, békét vagy további harcot akar-e. Kijátszott ellenlének nem akar lenni. (Taps, éljenzés.)

Rátkay szól ezután. Érczes hangon jelenti ki, hogy elhatározta, inkább belemennek az abszolutizmusba, semmint a nemzet jogából engedjenek. (Nagy zaj minden oldalon.)

Elnök fél egykor szünetet rendel el.

Vidéki hírek.

A Sióba fuladt.

Tolna-Ozoráról írják: Özvegy Fülöp Mihályné tolna-ozorai lakos 9 és fél éves Károly nevű fia július 13-án délelőtt fürdés közben a magas vizállású Sióba fulladt. A fiút a víz elragadta s ez ideig nem sikerült a holttestet megtalálni.

Merénylő horvát szökevények.

Gyilkossági merénylet történt tegnapelőtt éjjel Muracsány zalamegyei községben. Eddig ismeretlen tettesek ugyanis belőttek Harics Károly községi jegyző abiakán. A vizsgálat megejtése végett Kovács Rezső főszolgabíró, másnap reggel a helyszínre utazott. Az eddig összegyűjtött nyomozó adatok szerint a tettesek a község horvát lakosai közül kerültek ki. A horvátországi zavargások alkalmával ugyanis a zavargók közül többen menekültek Muracsányba, hol a horvát lakosság rejtegette őket. Amikor a jegyzőnek tudomására jutott az eset, jelentést tett a főszolgabírónak, aki aztán a rejtegetett zavargókat letartóztatta. A merényletet tehát az eddigi adatok szerint a horvátok követték el, akik között most nagy erélyvel nyomoz a főszolgabíró.

Hazafias lelkész.

Turóc-Szent-Mártonból írják: hogy Klinó Vilmos pribóczyi ev. lelkésznek a korona arany érdemkeresztrel történt kitüntetése a turóci magyarságnál általános meglepéssel találkozott, mert érdemes embert ért, aki nemcsak mint egyháza buzgó és lelkiismeretes vezetője, hanem a közügyeknek is hazafias és érdemes előmozdítója. Mint Turócmezgye törvényhatósági bizottságának tagja, a znióváraljai áll. tanítóképző intézet igazgatótanácsának tagja, iskolaszéki elnök stb. igen élénk tevékenységet fejt ki és ezen vidék ev. kevésszámú lelkészeinek egyike, akik maguk nem szítanak a tótulzókhoz, sem hiveiket nem engedik félrevezetni, s bár egyháza is tót, mégis a hazafias ünnepek alkalmával az ő egyházában szokott magyar istentiszteletet tartani, amelyen az egész megye hazafias közönsége megszokott jelenni.

Veszett macska.

Borzalmas szerencsétlenség történt vasárnap éjjel Kovács Péter Kussa borsodmegyei községi lakos házában. Kovácsné vasárnap éjjel ugyanis, mivel a férje kissé kápatos fejjel tért haza, nyitva hagyta a szoba ablakát. Éjszaka a nyitott ablakon keresztül egy macska ugrott be a szobába s egyenesen az ágy előtt a bölcében fekvő kis gyermeknek ugrott, akit az arczán és a nyakán kezdett marcangolni. A kicsike sikoltására fölébredt Kovácsné s mikor a gyermekhez lépett, a macska ő rá is ráugrott és torkon ragadta. A zajra felriadt Kovács is, aki gyertyát gyújtott. Mikor a macska Kovácsot meglátta, őt is megrohanta, kezén és lábán harapdalta össze. Kovács közben kifutott az udvarra, honnan egy baltával tért vissza s ezzel akarta ártalmatlanná tenni a macskát, amely eközben már ismét Kovácsnéra ugrott s az ijedségtől elajult asszony arczát teljesen összemarta. Kovács csak nagynehezen tudta levérni az állatot, melyről másnap a boncolás alkalmával derült ki, hogy veszett volt. A kis gyermek már másnap meghalt. Kovácsot és feleségét pedig felhozták a fővárosba a Pasteur-féle gyógyintézetbe.

Medvék garázdálkodása.

Alsókubintól jelentik, hogy a turóczy havasokon Suttó tájékán erősen elszaporodtak a medvék és sok kárt tesznek a marhaállományban. Az elmúlt héten több felsőkubini gazda érzékeny kárt szenvedett a vadállatok által, melyek fényes nappal rátámadnak a gyanútlanul legelésző gulyára és szétmarczangolják a legkövérebb teheneket. Hír szerint a legutóbbi hónapban 6 tehen és újabbán egy csikó is áldozata lett a vérengző vadállatoknak.

A bölcs bíró.

Van a pápai járásban egy község, melynek bírája, mint az alábbi mulatságos esetből is kitűnik, nem volt ott, a hol a bölcsességet osztogatták. A derék bíró a minap lefoglalt egy huszkoronás bankjegyet s erről hivatalosan értesítette a főszolgabíró. Azt a választ kapta, hogy a hamis bankót küldje el neki a nyomozás végett. Mit tett a bíró? A helyett, hogy borítékba zárta volna a hamisítványt, megirt egy utalványt husz koronáról s feladta a hamis pénzt az utalványon. A posta gyanútlanul elfogadta a bankót. A főszolgabíró pedig másnap kapott a postától a hamis bankó helyett egy husz koronás aranyat.

Rablógyilkosság az országúton.

(Agyonütött marhakereskedő.)

Ismét véres szenzációja van a megyei bűnkronikának. Tegnapra virradóra egy eddig még ki nem derített nevű marhakereskedőnek holttestét találták fel Borosbeshez közel fekvő Batyela és Guravoj melletti országúton.

Az agyonütött ember, aki környékünkön gyakran megszokott fordulni a városokon, rend szerint sok ezer forintot vitt magával. Most is úgy eshetett, hogy ismeretlen gonosztevő kileste, amikor az áldozat fizetett s telt erszénye láttára fogamzott meg agyában a véres bosszu.

Erősen támogatja ezt a feltevést az a körülmény, hogy a holttestet a gyilkos sárbolta. A csendőrség, akihez a reggel folyamán arra járó-kelek jelentést tettek az újról, nem talált az áldozat zsebeiben egyetlen krajeárt sem, sőt írásait is elrabolták, a miből kilétere következtetni lehetne.

A nagyhalmági járásbíró vizsgálobírája dr. Gálfi azonnal megindította a vizsgálatot a holttest kilétének megállapítása iránt. Továbbá a gyilkosok kézrekerítésére a legszélesebb körű nyomozatot rendelte el.

As esetről ugyancsak értesített az aradi kir. ügyészség, melynek képviselőjében egyik kir. ügyész még tegnap délután kiutazott, hogy a tettesek kiderítésére a további intézkedést megtegye, valamint a meggyilkolt holttestének felboncolása, majd eltemetése iránt intézkedjék.

A gyanu számai többfelé vezetnek. A marhakereskedő úgy látszik gyalogszerrel egy közeli vásárra igyekezett, de már az útjában nyomon követték őt. Hogy többben voltak, akik a bestialis merényletet elköveték, azt a gyilkosság körülményeiből lehet megállapítani.

A csendőrség azon a nyomon indult el, hogy a környék korcsait kereste fel, megtudandó, hol időzött a marhakereskedő, mielőtt az országútra került. Itt ke rest a nyomot ahhoz, hogy a bűnösöket feltalálja.

Nagyon valószínű, hogy italozás közben leste ki valami utonálló, mennyi pénz

van áldozatra szánt szánt embernél. Mert bar ezen vidéken többször megfordult, nem lehetett tudni, most is nagyobb összeget vitt-e magával, nem-e vehetett valahol jószágot s így talán éppen csak pár forintja volt.

Tegnap a nap folyamán megejtett nyomozás annyit megállapított, hogy a marhakereskedő se Batyelen, sem Guravojon nem vásárolt marhákat, tehát másfelé volt utban bevásárolni.

Az is feltétlen bizonyos, hogy vele ismerős egyén követte el a bűnt, mert az áldozat külső megjelenéséből nem ritt le, mintha tehetősebb ember lett volna. Aligha esett eszerint az országúton járó banditák áldozataul. A mai nap folyamán a kiutasított ügyesnek mindenestre nehéz feladatul lesz, hogy a gyilkosok kézrekerítésére a helyes nyomot feltalálja, mivel minden, ami a ténykörülmények felderítésére szolgálhatna, üres tapogatózás.

A vidék, amely közbiztonsági tekintetben amugy sem valami jó hírben áll, erősen rászolgált a csendőrség erélyes fellépésére. A kisebb bűnesetek nap-nap után ismétlődnek, a köznép pedig maga igyekszik, hogy a hatóság egyes esetekben a helyes nyomra ne juthasson.

Véres szerelmi dráma.

Tegnap délután Aradon az Andrássytéren levő „Három király“ vendéglőben egy fiatal szerelmes par akarta elemészteni magát. Hazasságra akartak lépni, e férfi szülei azonban ellenezték a frigyet, s így határozták el, hogy a halálban egyesülnek. E szándékuk egyelőre nem sikerült, mert mindketten életben maradtak, sebeik azonban oly súlyosak, hogy felépülésükhöz kevés a remény.

Az eset részletei a következők.

Bencz János varjasi 23 éves kereskedősegéd a „Három király“ vendéglő 3-ik szamu emeleti szobájában, melyben már három nap óta volt megszállva, tegnap találatát adott Krecsmák Etel igen csinos szobaleánynak, akivel már régebb idő óta titott szerelmi viszonyt folytatott.

A leány az első meghívásnak nem igen volt eleget hajlandó tenni, s a legény másodszor is utána küldött. Erre aztán engedett kérelmének.

Krecsmák Etel Eisler Ede Bem-utca 1. sz. házban lakó magánzó családjánál szolgált. Mikor a házbéliek tegnap délután hazulról elmentek, felöltözködött s elszaladt a „Három király“ vendéglőben varakozó kedveséhez. De alig időzött nála egy órát, a fiatal ember egyet gondolva felugrott a divánról s magukra csukta a szobaajtót.

— Az istenért mit akar cselekedni? kérdé a lány kétségbeesésében, amikor egy forgópisztolyt pillantott meg a férfi kezében.

Alig ejtette ki e szavakat, a fiatal ember egymásután négy lövést tett rá. Az ötödik lövést pedig a saját halántékába röpítette.

Az első és második lövés zajára a becsukott szobából „Segítség“ kiáltások hangzottak ki.

Ifj. Schár Béla, a vendéglős fia, felszaladt az emeletre, de ekkor már az ötödik lövés is elhangzott.

A vendéglő vendégfogadó személyzetével kinyitották a szobaajtót s a fiatal embert a padozaton elterülve eszméletlen állapotban, míg a leányt a szoba egyik sarkában halálra rémülve találták, mindketten erősen véreztek.

A rendőrséget a szenzációs esetről nyomban értesítették telefon útján, de ekkor

már a gyilkosság és öngyilkosság híre az utcára is kiszivárgott. — A vendégfogadó előtti térséget nagy embertömeg tartotta megszállva. A rendőrség részéről a helyszínen megjelent Szeepkovszky rendőrtiszt több rendőrrel, akik a vendéglőbe az orvosokon kívül senkit sem bocsátottak be. A halálosan sebesülteket az első orvosi segélyben dr. Pozsgay Lajos városi tisztifőorvos, dr. Tisch Mór t. főorvos és dr. Kronstein Mór magánorvos részesítette, miközben megérkezett a mentőkocsi a vendéglőbe.

Krecsmarik Etelnek az egyik golyó a jobb oldalába, másik a csipőjébe furódott. A másik két lövés a karját érintette. — Mikor az orvosok megérkeztek, még eszméletlenül volt.

Bencz Jánost eszméletlen állapotban találták. Csak később tért magához s azt kérte az orvosoktól:

— Hagyjanak meghalni...

Mindkét súlyos sérület beszállították a kórházba. Szeepkovszky rendőrtiszt, felvette az esetről a jegyzőkönyvet, s a vendéglő vendégfogadó személyzetét is kihallgatta. A szerencsétlen ruháját és értéktárgyait lefoglalta, miközben a következő levélkére akadt.

„Együttesen szerelemből önként meggyünk a halálba.“

A sebesülteket alig szállították a kórházba, azonnal kihallgatták őket. Először a leányt fogták vallatóra, ki azzal vádolta meg a fiatal embert, hogy éppen semmit sem tudott kedvese szándékáról. Beleegyezését nem adta a kettős öngyilkosság elkövetéséhez. Azzal csalta a vendéglőbe, hogy elmennek butorokat vásárolni, miután az édes atyja ellenzésére is összeakart vele kelni. A fiatal ember igen jómódu családból származik, ezért ellenezték a szülők a házasságukat. Különben évek óta szeretik egymást. A rendőrtiszt arra kérte, hogy Tótkomlóson lakó nényét, özv. Szenrovek Józsefnét a szomorú esetről táviratilag értesítse.

Bencz János azt adja elő, hogy az édes atyja az oka mindennek, mert nem akart beleegyezni házasságukba s már régebben elhatározta magát a tett végrehajtására. A Maros parton akarta ezt elkövetni, de miután a kedvese nem akart vele elmenni, a vendéglőben hajtotta végre elhatározását.

A rendőrség a kereskedősegédnek Knézen lakó szüleit szintén távirat útján értesítette az eset részleteiről; mire a fiatal ember édes atyja a ma délelőtti vonattal Aradra érkezett, míg a szerencsétlen lány nagynénje a táviratra nem válaszolt. A sebesültek életben maradásához nincsen remény.

Aratás.

Debreczen, jul. 15.

A földmivelésügy miniszteriumhoz beérkezett jelentések szerint Magyarországnak ez éven nem rossz közepes aratása lesz. Learatunk vagy hrminczkilencz millió métermázsa buzát. Ez azt jelenti, hogy körülbelül 15 millió métermázsa buzánk lesz külföldre eladni való, ami föltétlenül nagy tömegben kerül a kereskedésbe. Meg azt is, hogy nemsokára megindul majd nálunk is, úgy mint világszerte buzaárak hanyatlása, amely minpaddig tart, amíg a termelt áru legnagyobb része ki nem kerül a gazda kezéből.

Szomorú dolog, hogy a mi viszonyaink között magunk is rajta vagyunk a buzaárak lenyomásán. Nemesak azzal is hogy aratás után ugyancsak sürgetjük a buzánk

eladását. Az ország buzaterméseinek óriási nagy része ugyszólván egyszerre kinalódik eladásra. Az eladók tulnyomó részének sürgős a pénz. A kereskedők és a malmok valóságos nagyuri közömbösséggel válogathatnak a temérdek eladó buza között. Az eladók maguk licitálják az árakat, hogy pénzhez jussanak. Minthogy eképen nagytömegű buzát szorultsági áron adnak el, azt lehet mondani, hogy Magyarországon aratáskor, különösen ha nem épen rossz a termés, a buza árát szorultsági áron jegyzik a fővárosi piacon és ezen az áron kél el az egész éven át izzadt gazda fáradságának gyümölcse.

Hogy ezen a bajon segítsünk, több más dolog között az is szükséges, hogy mi gazdák a saját gazdaságunkban kezdjük el az orvoslást. Előre is megmondjuk, hogy csak a raktárszövetkezetekben látunk az orvosságot. Tehát nem új dolgot akarunk főhozni, De mégis most kell ezzel a dologgal foglalkoznunk, mert most fogja érezni minden gazda a gyakorlatban is a bajt. És ezenfelül egy kis számítást is akarunk közölni, ami megvilágítja, hogy milyen eredménye volna, ha az aratási tömeges buza kinalást jelentékenyen csökkenteni tudnánk.

Az idej termelésből például öt millió métermázsza buza vetőmagul marad. Körülbelül 10 millió métermázsát ágy vehetünk, mint ami otthon fogyasztódik el. Tehát körülbelül 24 millió métermázsára tehetjük azt a mennyiséget, amely gazdát cserél, vagyis forgalomba kerül. Legkisebb számítással 50 fillérrel tehetjük a rohamos kinalás folytán beálló árcsökkenést. — Ha tehát a piacra kerülő buza tömegnek csak a felét veszszűs oiyannak, ami szorultsági áron kél el és csak egynél számítunk 50 fillér árveszteséget, n magyar gazdák ez idén is nem kevesebb, mint hat millió koronával károsodnak, pusztán csak azért, mert nincs elegendő raktárszövetkezet, amely a termelt buzát elhelyezésbe venné és anynyi előleget adna a gazdáknak, hogy sürgős kiadásaiukat fedezhessék.

Mi nem akarunk vérmeseknek látszani a fenti számításnál, vannak emberek, akik kétszer annyira teszik a sürgős kinalat folytán szenvedett veszteségeket.

Ezek a milliók nagy veszteséget jelentenek egy gazdag országban is. Nekünk, de sok mindenre elkelnének. Milyen jó volna, ha azok a gazdák tartozását apasztanák, megtakarított fillereit növelnék, vagy hasznos befektetésbe mehetnének.

Kell e még sokat magyaroznunk, hogy utagunk ellen vétkezünk, ha nem karoljuk föl erélylyel a gabonaraktár szövetkezetek ügyeit?

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (26.)

Irta: **ifjabb Móríc z Pál.**

(Jóltévő Bottyán János generális uram.)

Mint az öreg tölgyfa, a hogy kimagaslik az erdőből, ez az öreg vitéz is királyi tölgy módjára emelkedett ki a kurucz vezérek sorából. Ő volt a „Rajta generális“, a kinek minden vakmerő rohama, csatája sikerült. Mint öreg katona került a kurucz sereg élére, az osztrák méltatlan üldözése miatt. Vitézségéről legendákat beszéltek, már Lipot császár huszar ezredet adott neki. A ráczok különösen rettegtek tőle, de a föld népe imádta Bottyán apóst, mert tűz-

zel s vassal pusztította, tilalmazta a zsarolókat. Szigoruan fegyelmezte seregét. A fél szemű öregről az ellenfél gyűlölködő krónikásai is elismerték, hogy hasonlithatatlan hős hadierejéről, vitézségéről és szerencséséről igen híres s nevezetes férfiú. Rákóczinak utolsó lehelletéig leghivebb embere volt. Politikába sohasem elegendett. „Csupán a honsérelmein vérzett a szive, át meg át volt hatva a szabadság érzetétől; de jól ösmeré Rákóczi magasztos lelkét, tudta, hogy az egyedül a haza boldogításán csügg, azért föltétlen bizalommal viseltetett iránta. De a csatamezőn az ősbajnok az ön feje után járt el s a merre csak forgolódt, pedig mindenütt ott forgolódt, hol legdandárja volt a veszedelemnek, a legfényesebb hadiadalokat aratta. Dicső hadvezéri nevéhez vesztett csata emléke nem fűződik. Pedig száz és száz csatában küzdött a német ellen; azonban a csatákon kívül már nem volt oly rettenetes, sőt derült, vidám modoru, jó katona tréfáknak barátja volt az öreg, a ki köznemességéből, a diáki sorból küzdötte magát magyarhon első vitézei és vezérei közé. Mint birtokos is dussgazdag ember volt, a kitüntetései, a házassága révén. A nép „Jóltévő Janosnak“ is nevezte.

Regeszerü vitéznek tartotta barát, mint ellenség. Komolyan hitték, hogy golyó az öreg apóst nem fogja. Bámulatos is volt, hogy noha az öreg mindig legelől járt a rohamokban, hogy bár párducz kacagányát, mentéjét, kalpagját össze vissza lyukgatták a golyók, az öreg nem kapott sebet. Sőt midőn sebet kapott is, azt is rejtegette a kemény, szívós vitéz, nehogy a csodahitet megingassa. Pápa előtt mellénél rohant el a kartács, három lövést kapott, egyik sem ért neki. A szurást, vágást sem igen vette fel. Midőn még labancz párti volt, Zólyom előtt parviadtalt vivott az öreg vitéz a virágzó erős Ocskayval, a kuruczok egyik első bajvivójával, a kit „Rákóczi villámának“ neveztek, Minekutánna karddal nem birták egymást letörni, pisztolyt rántottak. Ocskay mellett csak a kitünő páncél védte a biztos golyótól, ellenben az öreg apóstnak a gerince csontjában akadt meg az Ocskay golyója. Ocskay három napig hányta a vért a páncélütődés miatt. És a sebesült öreg bajnokot Zólyom várába vitték vitézei, a mely egyszerü fallal kerített várost Bercsényi azonnal körültáborzott és ágyukkal lövöztetett. Az öreg ur maroknyi katonával huzódott az rozoga falak közé. Két napi kölcsönös lövöldözés után jelt fuvatott Bottyán. Elhallgattak az ágyuk. De ekkor sem a megadásról beszélt az öreg. Kiüzent Bercsényinek:

— Tisztelteti az öreg Bottyán a főgeherális urat! Beteg a sebe miatt. Valami jóféle erősítő tokaji boroecska meggyógyítaná, ámde a várban csak holmi lörék találtatnak. Nagy szivesen venné tehát ő exellenciájától, ha vagy egy akó jó bort küldend be a számára; körüiötte bizonyára akad efféle. Aztán tetszésük szerint lövöldözhetnek tovább...

Bercsényi elmosolyodott öreg barátja ezen bizalmas kérésén. Az egy akó tokaji helyett egész nagy hordó tokajit küldött neki, azon tréfás üzenettel:

— Annyit küldök, hogy a köznevet is hadd igyék belőle.

Végül midőn az öreg após a várat tovább nem tarthatta, mert teljesen magára hagyta a szaladó német, illő feltételek mellett adta át és szabadon vonult odább. De katonái nagyobb része, valószínűleg a Bercsényi tüzes bora is hatással volt rájuk, kurucz reszre állott. Később maga az öreg vezér is követte példájokat és egyik legelső bajnoka lön a magyar ügynek, a mely mel-

lett 1709-ben bekövetkezett haláláig a leg-hűségesebben kitarított. Halálát betegség okozta. Rákóczi leghivebb, legszerencsésebb vezérért vesztette el. Bottyán halálával együtt aláhanyatlottak a kuruczszázlok is. Hervadásnak indult a virágos kurucz világ...

Ettől a rettenetes vitéztől annyira rettegtek a gyilkos, rabló, gyujtogató alattomos ráczok, még a siró gyermekét is azzal csitította a rácz asszony:

— Gyün a Bottyán, a vak ördög...

(Három sérthetetlen bűvös vezér.)

A nagy Bottyanon kívül még három kuruczvezérről regélték és hitték, hogy fegyver nem fogja, golyó nem járja a testüket. „Rákóczi villám“, Ocskay László brigadéros volt ezek közül az első, a csodasan vakmerő kuruczvitéz, a kinek mégis midőn Hódosinnál m glótték a lábát és elmérgesedett a laba, Bercsényi így említi:

— Talán csinált, mérges golyóbis vala; mert nem fogja ötet máskint.

Nem fogta a golyó, de fogta a hóhér pallossa, mert elárulta a hazát, elárulta Rákóczit és midőn rég kenyeres pajtásai a kuruczok elfogták, lefejezték az osztrák által elesábitott, jobb sorsra érdemes vitézt, a kinek az árulás iszonyu sötét gyalazata feketítette be örökidőkig korábbi vitézkedése fényességét.

A másik kurucz vezér meg Csajághy János brigadéros volt. Szinte vakmerő, bámulatos vitéz, a kiről hitték, hogy testét golyó nem járja. Ő róla is Bercsényi Miklós jegyezte fel ezt a bűvös erőt, a midőn a fejedeleimhez egyik levelében ekképen írta:

— Csajághy most jól viseli magát. Nagy hirre kapott a minapi beczkói ostromon. Mindenki csodálta, midőn a hajdukat gránátéros süvegben vezette előre. Talán három lövést hozott el. Semmi sem ért neki, mint Bottyánnak. Az ágyutól sem fél...

(Folyt köv.)

„MARGIT“

gyógyforrás.

Margitforrástelep (Bereg megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kitértő hatása a **légutak s tüdőhurutos állapotainál**, különösen ha a köpet nehezen szakad fel; tüdővészeseknél még akkor is, ha vérvörpésük van, a **Margitviz** megbecsülhetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni tőle a **gyomor és belek hurutos állapotainál**, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav az oka a rossz emésztésnek. — A hűgysavas sók lerakódását akadályozván, becses szolgálatokat tesz továbbá a **hólyag hurutos bántalmainál**, a **kő és homokképződés eseteiben**, miért is a budapesti és bécsi egyetem orvosstanárai, mint az orvosvilág egyéb előkelőségei a legszivesebben használják s előnyt adnak a **Margit**-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölé.

==== Mint ivóvíz ====

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvend. Főraktár:

Édeskuty L. Budapesten,

cs. és kir. udv. szállító.

Ásványvíz nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben. (1)

Olcsó

törlesztéses kölcsönök
Földbirtokra és bérházakra
15—65 évre.

A kölcsönök bármikor visszafizethetők.
Magas kamatu kölcsönök olcsó törlesztéses kölcsönökké átváltoztathatók.

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt a

Takarék és Hitelintézet

részvénytársaság

Debreczenben, Csapó-u. 4 sz.

„BIOSKOP“

óriási KINEMATOGRAPH.

Debreczen, Szénavásártér.

Műsor:

Ma július 15. 16. 17-én

1. Tréfas párbaj.
2. Mantineui katasztrófa.
3. Taku bombázása.
4. Velence panorámája.
5. Becsapott rendőrök.
6. Divatos tánczok.
7. Akrobata táncz.
8. A gonosz anyós.
9. Csipke Rózsika szenzációs film.
300 méter.
10. Franciaország panorámája.
11. A csodálatraméltó tyúk.
12. A tavasz tündérnöje.
13. A vizsikló csónakázás.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

NARTEN GYÖRGY.

Villamos házi csengők és telefonok készítését tartós és gyors kivitelben készít **Földvári L.** debreczeni első elektro-mechanikus. Kossuth u. 1 sz. az udvarban. Javításoknál félévi. új berendezéseknél **másfélévi díjtalan** rendbentartás illetve jótállás biztosítatik. Vidékresoron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára.

TENKE, Biharmegye.

Legolesőbb és leghatasosabb **vasas fürdők egyike**, a női betegségek és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására. Prospectust készséggel küld **a fürdőigazgatóság.**

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Családi Singer gép 32 forint.

Értesítés.

Az alant jegyzett cég a maga nemében azon páratlan **kedvezményt** nyújtja mindazon nőknek, kik **Varrógépet** vásárolnak, hogy teljesen ingyen minden utánfizetés nélkül, kitanítja a divatos **női szabászatban.**

Alkalma van tehát mindenkinek, teljesen ingyen hozzá jutni egy a legdivatosabb nőiruha, valamint a fehérenemű szabászat-hoz, valamint a legtökéletesebb szabás mintákat szintén díjmentesen adjuk.

Vidékiek 8 nap alatt kitaníttatnak.

Raktáron tartunk **Családi Singer, Karika** hajós **Vibrating**, és **iparos gépeket**, a legolesőbb árak és kedvező fizetési feltételek mellett. Szabadalmazott himző készülék minden gépre alkalmazható.

Kerékpárok, valamint alkatrészek igen jutányos árban kaphatók.

Tisztelettel

Rosenberg és Hammer.

Villanyműszereszek. Varrógép és Kerékpár raktár (Piacz-u. 2 sz.)

Eltűnt

minden börtisztatlanság és bőrkiütés, ugyszintén börtüsző, bőr és arcvörösség stb. a

Bergmann kátrány kénszappan.

(Védjegy 2 bányász.)

napontai használata által. BERGMANN & Co. Drezda és Tetschen a E. Kapható 60 fill.-vel dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárában.

„VISK-VÁRHEGY“

Máramaros vármegyében.

Magyarország legolesőbb, legideálisabb vasas, gyógy és fürdő helye.

Szobaárak: 25 krtól 2 irtig.

Mándoky Mihály magyar és viski **Katz Péter** izraelita konyháival.

Tájékozást küld a „Fürdő Igazgatóság“ Visk-Várhegy, u. p. Bustyaháza.

BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ,

kir. szab. ekegyára

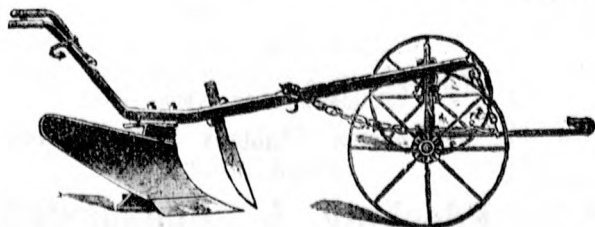
kir. szab. vetőgépgyára.

Bizományi gépraktára:

Debreczen,

Piacz-utcza 26. szám,

a nagyítózsde udvarán.

Ajánlja: Hollingsworth **szénagyűjtőit,**

elpusztíthatlan páncél kormányu, tégely aczélféjű **E K É I T,** hirneves

UNICUM-DRILL sorvető gépeit, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.

Kedvező fizetési feltételek!

Előzékeny kiszolgálás! Képvisező: RAHMER SÁNDOR.

